

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELOFIZETÉSI AR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, egy a lap elemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petítor 5 kr
Kétszeri közlésnél 4 kr
Háromszori közlésnél 3 kr
Többszori hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Anyilt-terben minden garmondsor díja 10 kr

Ami közművelődésünkhöz.

Elvégződött az aratás, beléptünk az esztendő 8-ik havába, az emberi munkás nagy igyekezettel gyűjté össze az ég ádásainak java részét s talán itt ott egy-egy köszönő fohász is röpített a mindenség urához — az emberi telhetetlen természetnek — daczára is megeléghető adományért, mert hiszen az rosszabb, szűkebb ép úgy lehetett volna, mint jobb: ezek után nincs más hátra, mint hogy számot vessünk önmagunkkal, s bennünket, mint egy nemzetnek tagjait meghatározó s annak életében egy magasabb célra terelő viszonyainkkal és körülményeinkkel.

Számot vet önmagával a gazda a mi saját szűkebb körü létenek biztosítását illeti: s ennek eszköze a mindennapi kenyér. Lehet ezen kívül és bizonyára van is egyéb szorongató csomó, mely megoldásra vár s igénybe veszi a vett áldásnak egy részét, de a mellett megkönnyíti a családapa gondjait akár mint magán-, vagy pedig polgári-kötelezettségből eredő adózás, tartozás; majd ismét az élet kinálkozó örömei, szórakozásai is követelnek némi áldozatot, milyenre most hazánk fővárosában a legkedvezőbb alkalom kínálkozik; mind ez együtt jár az étellel s azon hely birtokával, melyet a társadalomban elfoglalunk és ezeknek megfelelő bizonyára még sokan lesznek azon szerencsés helyzetben, hogy „jut is maradás.”

De épen ily szerencsésebbeknek figyelme kell, hogy a mindennapiságról a magasabb felé is irányoztassék. hogy gondolkozzanak arról is, hol szükségli a nem-

zett egyeteme az egyeseknek nagyobb mérvű támogatását?

Mozgalmas időket élünk, de e mozgalomnak alapja s ereje különbeni békés viszonyainkban van. Számos eszme kifejlik eddigi homályából, s ezen eszmék megvalósulásához vezet ut egyre tisztább, járhatóbb lesz. Örömmel látjuk a fejlődést, a haladást nem csak a legközvetlenebb foglalkozásaink, de a tudományos kutatások s buvárkodások terén is: tisztába jövünk mint nemzettest geográfiai helyzetünkkel, körülményeinkkel, hibáink, bajaink és reményeinkkel; tudjuk hogy másokra támaszkodunk nem lehet, ön magunkban kell növelni az erőt, — e téren pedig minden egyesnek tehetősége szerint való hozzájárulása szükséges.

Nemzetünk erejének, egyesek jólétének növelése, ez azon irány mely felé összműködve kell haladnunk a jelenben a jövőért.

A nemzet erejét is pedig az osztatlan-ság, az egység képezi. A mely nemzet egy a nyelvben az osztatlan erejében. Ezen egység létesítése — nálunk a magyarosodás terjesztése — biztosítja a terjeszkedést. Már pedig a fogalomban, hogy magyarok vagyunk: el is férünk sokan. Rég megmondta Dugonics, hogy a nemzet nyelvében van megkeresztelve külön népnek s nyelvének terjedelmével jelöl lakó földének legeleveníbb határt. Nem is szorul bizonyításra, hogy a nemzet nyelvében él. Az egykori Róma rég elpusztult, a második ezred évi készülő rávetni a feledés kérégtét, de itt van róluk eltagadhatlan bizonyítvány, mit classicus írói irtak.

A nálunk megindult mozgalom, s annak

eredményeiképen megalakított közművelődési egyletek, országsszerte felkaroltatnak annak jeléül, hogy magyarok akarunk maradni.

Hogy e mozgalom támogatásához mi is csatlakoztunk, azt már eddigé is fényesen bizonyítja városunk különböző testületeinek áldozatkészsége: de nem szabad felednünk, hogy a mi helyzetünk kényesebb, mint azoké, a kik nyelvök szerint magyarok levén, hazafiságukat a miénkhez képest félnyi erővel tanusíthatják. Éppen ezért reánk nagyobb feladat, több kötelesség nehezül: megnyugvással mondhatjuk, hogy népünk érzelmében magyarabb a magyarnál, de a nyelv tekintetéből kissé szomorú jelenséget tapasztalhatunk annyiból, hogy e népnek tulajdonképen nincsen tökéletes nyelve. Ennek oka épen az átmeneti korszak, mert a tót nyelvnek itt az alföldön nincs és nem is lehet jövője, mivelletésének kilátása; miért az mai napság már csak a legközönségebb fogalmaknak lehet kifejezője, vagy is: felejtetik, — a magyar pedig szintén csak a közönségebb fogalmaiban lesz megtanulva, elsajátítva, néha épen csak kisegítőnek használva.

Nekünk magunknak volna szükségünk egy közművelődési egyletre. Ezt pedig nem frásisképen mondjuk, hanem épen azon valóságból következően, hogy a művelődés elsajátításának közege a nyelv. Már pedig, hogy bármely nyelven művelődjünk, szükségünk van arra, hogy azon nyelvnek birtokában legyünk.

Hazánkban több nagyobb német városban, egyes buzgólkodók magyar nyelvi tan-

T Á R C S A.

Nehéz perczekben.

Az ádáz sors harczol v-lem
Agjarkodik éltém ellen,
S e lelketlen vén mostoha
Nyugtot nem ad, nem ad soha?
Sirt nekem, sirt, mely eltemet
Meguntam az életemet!

Gonosz sorsom ellen bátran
Kösziklaként szembe szálltam,
Biztam, hittem, várva-vártam,
Sebemre irt nem találtam!
Sirt nekem sirt, mely eltemet
Meguntam az életemet! . . .

De nem, de nem! Él az Isten!
Aki ózik, veszve ninesen,
A mit rám mért a sors keze
Tűröm és megnyugszom benne,
S a míg a sirt el nem temet
Nem adom fel életemet!

íj. Mihályi József.

E r e d e t i.

(Karczolat.)

— Már én nem bánom, akár mint lesz is, de ha nekem az asszony még egyszer mondja „eredeti” — én itt hagyom ezt a házat mindenestül.
De mit is jelenthet az a csúf szó?

— En nem tudom mit jelent, de nekem nagyon tetszik. A multkor is oda mondtam a kocsisnak, hogy „eredeti, s nagyon jól esett, hogy megharagudott érte, az a tolakodó.

Igy beszélgetett a konyhában két cseléd leányzó, kik eredetileg „tótul születvén”, ugy tanultak később magyarul s már is hibátlanul dalolták a: „Kilyukadt a selyem kendő közepe” meg a: „Hirös város az alföldön Kecskemét” — s más efféle nótákat.

— De hogyan is mondhatja az asszony mindenért, hogy eredeti. Hiszen voltam én már olyan helyen is a hol jól meg is szídtak, ha megérdemeltem; nem egy asszonyom monda nekem elégszer, haszontalan, semmirekellő vagyok, de soha egynek is a szájából nem hallottam, hogy e r e d e t i volnék. Azért esik rosszul nekem, mert a szegény cselédnek mindent elkell szívelnie s mindenki paczkázhatik vele.

Folyt volna még az értekezés tovább is e tárgyban az elkeseredésig, ha véletlenül ki nem jön az asszony, a ki pedig Gyurka kocsis megállapodott tapasztalatokon nyugvó véleménye szerint „kapitális egy asszony” volt, — s a mint meglátja a szobák takarításának „elkövetőt”, a konyhai főhadit szálláson összedugott fejekkel, megindítja pattogó észrevételeit.

— Ti meg mit bujtok össze, mint a cserebogarak? Nincs dolgotok? Úgy közibetek csördítetek, hogy ketten három felé szaladtok.

— Az élesztőt keressük . . .

— Hát egymás hátán keressitek mi? már mért nem az asztal alatt! E r e d e t i két mak-

virag! csak mérge-bosszusága van az embernek velök!

Nohiszen csak erre az „eredeti” szóra várt a Borcsa. Csatakész állásba helyezkedik, formát keres kitérő haragjának. E közben meglátja Gyurka kocsisnak bekukucskáló, nevetésre ferdült ábrázatját, a mi csak fokozza elszántságát, megperdül a nyelv.

— Tekintetes asszony! Sok helyen voltam ez életben, mérges uraságoknál is voltam, sokat szenvedtem a hazaért, de elnyeltem: hanem a mi sok, az sok. Itt már tudj' isten hanyadszor hallom szemembe mondani a csufot hogy eredeti vagyok. Jól van: legyenek eredeti, megtörtént az már más-sal is, még sem sülelt a föld alá. Hanem többet hallani még sem kívánom. Kérem tessék engem elbocsájtani, mert én ennél a háznál hallgatni már nem bírok!

— Megbolondultál? Hát mi a cz'ca farkát képzelsz te „eredeti” alatt? Mi jut eszedbe? — vagy talán elment az eszed? . . .

— Legyek csak bolond nem bánom, de eredeti lenni nem akarok. Hogy mit képzelsz alatta? azt én nagyon jól tudom, de meg nem mondom, nem is merném kimondani. Hanem azon-dom, hogy engem sem szedtek fel akár hum. Az én apám több fekete kávé megivott, mint a mennyit a kasinóba egy év alatt főznek; épp azért én eredeti nem leszek senki fiának!

— He he he . . . (ezt a Gyurka kocsis nevette befelé).

— Micsoda csacsi beszéd az már megint? Azt hiszed talan, hogy én itt ráérek nektek holmi

folyamot nyitottak, hová özönltek a magyarral tanulni vágyók. Nekünk vannak különféle „köreink” — melyek bizony sokszor nem használnak annyit, a mennyit kellene, ezeket úgy lehetne igazán hasznosakká tenni, ha legalább a téli estéken át, népszerű felolvasásokat rendezne bennök szép számú s nem közönséges miveltsgű intelligenciánk, hogy így az ősi nyelvnek oktalán üldözése nélkül tanulhatnák tótajkú polgártársaink a magyar nyelvet, midők azt bizonyára meg is szeretnék.

Igy azután áldozva a nyert javakból, a a szorosabban véve önmagunkon kívül eső irányban, ugy szintén igyekezve önmagunk iránt teljesíteni a kötelességet, hozzá járulnánk nemzetünk terjeszkedéséhez, mely jó és rossz napokban irányunkban mostoha nem volt.

Igy keresnek polgártársaink az alkalmat, hogy a magyar nyelvben folyton tökélyesbüljenek, milyen alkalom maga a színművészet pártolása is, mi számosakat elvonna kevésbé tanúságos szórakozásoktól.

Áldozat és akarat, — s nem csak az anyagi jólét lesz emelkedőben csak úgy mint eddig, hanem megnyugtató lesz ránk nézve is hogy nemzetünk nevét nem méltatlanokként viseljük s hogy nem tengődni de élni akarunk.

B.

Alapszabályai a „Polgári leányiskolai társulatnak” Szarvason.*)

1. §. A társulat neve és célja.

Neve: Polgári leányiskolai társulat Szarvason.
Célja: a szarvasi, esetleg más vidéki mivel családok leánykájának tanítása és nevelése a közoktatási miniszterium által a polgári leányiskolák számára előirt tanterv szerint; tehát az elemi tanításon felül, kilencz éves koruktól fogva betöltött tizenöt éves korig; kivételesen a társulat előkészítő elemi osztályt is állit, ha annak szükségét látja.
Pecsetje: A társulat pecsetje áll: nevének köziratából, közbül egy méhkassal, 1878. évszám-mal.

2. §. A társulat tagjai.

A társulat áll: alapító, rendes és pártoló tagokból. Tagja lehet minden testület, társulat, s minden bármely hitfelekezeti tisztességes férfi és nő az esetben, ha a társulati tagság megnyerése céljából az elnöknél jelentkezvén, a 7. 8. §. értelmében tagul felvételt; és pedig:

*) A mai nap délutánján megalakítandó leányiskolai társulatnak ezen szabályait izmertetjük oly czélból, hogy a t. tagok azokkal megismerkedhessenek. Szerk.

czifraságot mondani? hogy a menydörgős zivatar tisztítsa meg ezeteket velejét!...

— Jó, jó kedves teinsasszony, ha megérdemlem szídjön, nem bánom, csak olyannak ne nevezzen, a minő nem leszek; mert sok volt már isten látja lelkemet, elviselni nem tudom, mert már igazán sok!

— Sok-e? — Hát hagyj meg vacsorára. Mert tudd meg galambom, hogy én oda való vagyok, a hol olyan ebédet főznek, hogy vacsorára is marad. Engem ne bosszantsatok. Meguntam már, hogy folyton jár a nyelvetek s mindent összehordtok a mi a városban történik, a munka pedig marad; holott megmondtam már százsor, hogy csak a bolond ész szokott hiában sétálni, a józan otthon is talál dolgot. Adtal-e már a malacoknak??

— Még nem kértek.

— Talán bizony stemplis istancziát vársz tőlök? Oszt ne mondjam hogy eredeti vagy, ugy-e? De tudj' isten mit gondol ez a lány az ő tót fantáziájával, hogy mi az az eredeti...

— Én nem bánom, ha szemembe mondja is a tekintetes asszony, hogy a z vagyok, csak az előtt a kotnyeles Gyuri előtt ne nevezzen olyan n a k, mert még igazán elhiszi.

— Ugy, hát neked a Gyurka csavarja el az eszedet? no ez még eredetibb. Oszt eszedben légy te leány! Megszíaltad-e a paprikát? Ne mondjam ezerszer, mert utójjára is szemetekben fogom megszítani magam.

Borcsa lassan megadta magát sorsának. Csön. des duzzogással végezte dolgát, hanem azt feltette magában, hogy a végire jár a dolagnak — s tő-

a) alapító tag, ha a társulat céljaira 50 forintot tesz le alapítványul;

b) rendes tag, ha lekötelezi magát legalább egy évre, hogy a rendes tagokra közgyűlésileg kirott havi díjat rendszeresen fizetni fogja, mely összeg azonban semmi körülmények között havonként az 5 frtot meg nem halladhatja. A fizetés évnegyedenként előre történik.

c) pártoló tag, ha legalább 5 frtot biztosít évenként az egylet céljaira, s azt legalább két évig negyed részletekben a pénztárba beszolgáltatja.

3. §. A tagok jogai

Az alapító és pártoló tag a közgyűléseken szavazati joggal bír, és választható.

A rendes tag a társulat iskolájában gyermekét nevelteteti és taníthatja. Ha több gyermeket akar a társulat iskolájában taníttatni, mindenk után rendes tagsági díjat tartozik fizetni; de ezután új szavazatot is nyer. A közgyűlés féldíjon, vagy egészen díjtalanul is felvesz iskolájába leánygyermekeket, ha szüleik anyagi körülményei a teljes, vagy általán a díjak fizetését nem engedik. Ezek számára a közgyűlés határozza meg.

4. §. A társulat iskolája.

A társulat egy négy osztályu, felekezet külfömség nélküli magán polgári leányiskolát állit fel ha ereje megengedi mindenik osztályt elkülönítve: különben az I. és II-ikat, valamint a III. és IV-ik osztályt kombinálva, hogy annál jobban elláthassa alkalmas erővel. A tanterv teljesen a közoktatási Ministerium által a polgári leányiskolák számára előirt tervezetthez alkalmazkodik.

A tanterv, az iskola szervezése és felszerelése, az alkalmazandó tanerők kimutatása, — a mint azt a közgyűlés megállapítja — a magyar kir. Tanfelügyelő útján a m. kir. Vallás és közoktatási Miniszteriumnál előre bemutatandó.

5. §. Igazgatás.

A társulat ügyeit a közgyűlés, a választmány, s a tisztviselők intézik. A tisztviselők allanak: elnök, alelnök, pénztárnok és jegyzőből.

6. §. A közgyűlés.

A közgyűlést az elnök hívja össze a társulati szolgálta által legalább három nappal a közgyűlés tartásának napja előtt. Rendes közgyűlés évenként legalább kétszer, a tanév elején és a zárvizsga után tartandó. Ha azonban az elnök szükségét látja, vagy az egylet öt tagja azt irásilag az elnöknél kívánja, rendkívüli gyűlés tartandó. Érvényes határozat hozatalra az összes tagok egyharmadrésznének jelenléte és azok szavazattöbbsége szükséges, egyenlő szavazatok esetén az elnök szava dönt. Ha azonban az első kitézett időben annyi tag meg nem jelenik, egy hétre reá a fentebbi módon újból összehívandó, közgyűlésen megjelentek szótöbbséggel jogérvényesen határoznak

rik szakad, de nyomára fog jönni annak, hogy mi az az eredeti? Isten őrizz, hogy itten egy sehonnai Gyuri, a hamis portéka, elhíresztelje róla a városban, — meg még tán a hazájában Öcsődön is — azt, hogy ő kész volt magam hagyni azt a csúfos nevet! S a mint így szóné gondolatait Boris, elkeseredve, egyszer csak bekukkan a konyha ablakán Gyurka mosolygó arca.

— Boriskám, édes, haragszol rám?

— Menjen. Maga is csak annak tud örülni, ha valakit bántanak...

— De édes lelkem, hisz én annak nem örülök — s nem is tudom kicsoda bántott, én csak annak örülök, ha közeledben lehetek...

— Jó-jó, csak beszéljen, úgy sem soká hallgatom már. Nem muszáj nekem senki „reszkirozásait” túrni, sem pedig csuf neveteket elfogadni. Majd találok én magamnak helyet, hol hibáimért sem fognak ilyennek elnevezni

— Látod galambom te azt sem tudod min nevettem én, és mégis haragszol rám. Nem is tudod, mit tesz az az eredeti ugy-e? No ládd, én magyar vagyok s még sem tudom magam se; hanem azért jótallok, hogy az nem valami rémséges rossz vagy csúf, de még nem is szégyelni való dolog, mert elhíheted, hogy akkor tudnám mit jelent. Nekem az egészben jól esett nézni haragtól kipirosult orcádat, azon nevettem, mert tudod az nagyon furcsa, akarom mondani eredeti, ha egy ilyen helyre lány haragszik és nem tudja miért. Adsza a kezdetet. Igy ni. Ne félj, most nem jön ki a tekintetes asszony. És ha ki

A közgyűlés tárgysorozata a meghívóban közlendő.

Jogai: A társulat választmányi tagjainak, tisztviselőinek és a tanerőknek ungerölítése az évi költségvetés megállapítása, a társulati számadások megvizsgálása, a számadók felmentése, az iskolai helyizégről való gondoskodás. Benne részt vehet a társulat minden tagja. Jegyzőkönyveit a választmány hitelesíti.

7. §. A választmány.

Tagjai: közgyűlésileg évenként választott négy tag; a társulati elnök, alelnök, pénztárnok és jegyző s az intézeti tanigazgató.

A választmány gyakorolja a tagok felvételét a 2. §. értelmében, s az elnöknél történt jelentkezés alapján, Az iskolai igazgató előterjesztésére a tanítás tervezetét átvizsgálja.

A tanítás menetére felügyel, s az elnökkel együtt a közgyűlés határozatait végrehajtja.

A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesíti.

A választmányi ülések negyedévenként, de ha szükségeltetik többször is az elnök által fentebbi módon egybehiva tartatnak. A választmányi tagok az ülés tartásánál legalább két nappal előbb hivatnak egybe.

Érvényes határozat hozatalára az elnököt is beleszámítva 5 tag jelenléte szükséges.

A választmány saját jegyzőkönyveit egy a választmány által kiküldött bizottság hitelesíti. Ez áll: az elnök és jegyzőn kívül a választmány két tagjából.

8. §. Az elnök.

Az elnök a közgyűlés által két évre választatik. A társulatot képviseli, s azt kormányozza. A közgyűléseket összehívja, s azokon elnököl: a pénztárra felügyel; a bevételeket és kiadásokat utalványozza, a vizsgákon elnököl; a folyó ügyeket elintézi, s a gyűlések határozatait végrehajtja.

9. §. Az alelnök.

Ha az elnök tisztében eljárni akadályozva van, őt az alelnök helyettesíti.

10. §. A pénztárnok.

A pénztárnokot a közgyűlés választja egy évre. Elkészíti az évi költségvetés tervezetét, s az a közgyűlésnek bemutatja, teljesíti a pénztári teendőket; a járulékokat beszedi, fizetéseket teljesít; ezekről naplót vezet, érvártával számol. Az iskolai helyiségre, a butorokra felügyel, s azokról leltárt vezet.

11. §. A jegyző.

A közgyűlés választja egy évre. Vezeti a köz- és választmányi gyűlések jegyzőkönyveit, s felügyel az egylet levéltárára.

12. §. A tanerők.

Az egyleti közgyűlés az elnök vagy a választmány ajánlatára egy évre megválasztja: az iskolai igazgatót, a nevelőnőket és a többi tanerőket. Díjazásukat a közgyűlés a választás előtt határozza meg. Fizetéseiket évnegyedenként előre kapják.

jön, meg mondom neki, hogy elveszlek feleségül. Mert tudod, érzem, hogy szeretlek.

Talán éppen azért, mert hogy olyat hallottam rólad, a mit még egy leányról sem, hogy eredeti vagy, s ezt én is észre vettem benned, de nem tudom miben. No eljősz hozzám?

— Ne izéljen, mert most igazán elhiszem, hogy csúfolódik.

— A világért se bizony! No nem adsz egy békességes csókot... No még egyet...

Elmult a Bo. csa haragja S mint hogy Gyuri mondta, elkellett hinnie, hogy az nem hibája, ha ő eredeti. Nem is titkolták sokáig az uraság előtt, hogy mit terveznek. Meg sem volt lepve, nem is haragudott a tekintetes asszony. Szépen megmagyarázta nekik a mit nem tudtak, szívükre beszélve, hogy legyenek csak eredetiek, és neutánozzanak a rosszban senkit, hanem szívük legjobb sugallatját kövessék mindenkor. A jó akaratú, intést, dorgálást, ha rosszul is esik, fogadják el; javukra válik, mert régi dolog, hogy a z aranyból nem lesz gyűrű, ha meg nem verik.

* * *

Gyurka meggyőződéssel mondja, hogy Boris soha sem lett volna az ő aranyos felesége, ha nem olyan eredeti: Borcsa pedig, csak nem rég jött el meglátogatni a tekintetes asszonyt, kit lépten nyomon áld, s elmondta neki, hogy milyen eredeti ember az a Gyurka.

Soha, soha nem hitte volna! Bolygó.

Tanóráik pontos és lelkimeretes betöltésére kötelezettek. Havonként módszertani értekezletre jönnek össze. Az értekezlet elnöke a társulati elnök, vagy az iskolai igazgató.

13. Az igazgató.

A társulati iskolájának igazgatója az alkalmas tanerőkből választatik a közgyűlés által egy évre.

Teendői: A tanítás és nevelés összehangozására felügyelni, tantervet, osztályt és órarendet készíteni, tanszereket, tankönyveket, s a hol szükséges tanmódszert javasolni, anyakönyvet vezetni, a növendékeket osztályozni, a fegyelemre felügyelni stb. stb.

Díjazását megválasztása előtt a közgyűlés határozza meg.

14. §. A tanév.

A tanév és szünetnapokra nézve a társulat a miniszteri rendeletben foglalt szabályokhoz alkalmazkodik.

15. §. A társulat alakulása.

A társulat évről évre alakul. Ha a létező alapító és pártoló tagokon kívül legalább tizenöt rendes tag jelentkezik az elnöknek, a társulat megalkakulhat tekintendő.

16. §. A társulat feloszlatása.

Azonban, ha nincs tizenöt rendes tag, ki a társulatot megalakítaná, a társulat feloszlatandó tekintendő. Ez esetben a társulat vagyona: alapítványai, butorai és tanszerei feloszlatandók. Az elnök s a tisztviselők tartoznak az egészében a helybeli községi iskolai székek átszolgáltatni, mely azt mint polgári leányiskolai alapot gyümölcsözőleg kezeli addig míg egy polgári leányiskola akár felekezeti, akár a község által felállítatik, vagy egy új társaság alakul hason czéllal, amikor annak az alap kiszolgáltatandó.

Ily értelmű határozat, vagy az alapszabályok megváltoztatását terelő határozatok foganatosítás előtt a m. kir. Belügyminiszernek bemutatandók.

17. §. Záró rendelkezés.

Azon esetben, ha a társulat az alapszabályokban meghatározott czélt és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a kir. kormány által, a mennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnek, haladéktalanul felfüggesztetik, s a felfüggesztés után, elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg feloszlatatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására feloszlatás terhe alatt köteleztetik.

Kelt Szarvason, a magánpolgári leányiskoláit tartató társulatnak az 1878. évi december 13-án tartott közgyűléséből.

Kontur József,
a társulat id. Elnöke.

762. szám.

Látta a magyar Király belügyminiszter.
Buda Pesten 1879. évi január hó 20-án.
A miniszter helyett

Gróf Zichy Ferráris
államtitkár

Tanügy.

Vettük a budapesti állami közép ipartanoda értesítőjét az 1884-5-iki hatodik tanévről. A vasos értesítőt Hegedüs Károly igazgató szerkesztette. Tartalma: Jelentés az 18-4-5-ik tanévről. Tanári kar: 11. rendes, 7. rendkívüli tanár. Az intézet szervezete. Az 1884-5-ik tanévben bevezetett tananyag. Tanulmányi kirándulások. Az „irányképzőkör”. A tanulók anyakönyvi névjegyzéke és érdemsorozata. E szerint volt I. éves 66, II. éves tanulók, és pedig: építészeti szakosztály 7., gépészeti szakosztály 25., vegyészeti szakosztály 2., fém-vasipari szakosztály 5., faipari sz. o. 5. III. éves. építész 11, gépész 7, vegyész 6. fém-vasipari 2, faipari 3. Tehát összesen 139. Folytatólag a rendkívüli tanfolyamok ismertetése, végül a tanfolyamot végzett, gépkezelők és fűtők kimutatása. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Értesítés a kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskola felől.

1. Czélja az intézetnek. Tudományos és szakszerű kiképzése azon ifjaknak, kik a kereskedés, forgalom, közgazdaság vagy iparvállalatok terén, valamint az állami hivatalok azon ágáival óhajtanak alkalmazást nyerni, melyre ezen intézet végzett ifjakat az 1883. évi, a tisztviselők

minősítéséről szóló I. t. cz. illetékeseknek nyilvánítja.

2. Az intézet rangja. E felsőbb kereskedelmi tanintézet azonos szervezete és teljesen egy rangu a budapesti kereskedelmi akademiával, valamint a főgymnásium és főreáltanodával, s mindazon kedvezményekben részesül, melyek ezen intézeteket megilletik, pl. hogy az itt végzett növendékek katonai kötelezettségük kitöltésében az egy évi önkéntességre jogosítva vannak.

3. Az intézet szervezete.

a) E felsőbb kereskedelmi tanintézet áll 3 éves tanfolyamból, melynek bevezése után az ifjak az érettségi vizsgálatot tesznek.

b) Azok részére, kik magukat a kereskedelemre is ki akarják képezni, a jövő 188%-ik tanévtől kezdve egy 4-ik évi, de nem kötelező, tanfolyam is nyitattik. A 4-ik évfolyamot is végzett kitűnő növendékeknek Romániában kereskedői vagy consularis állásokon leendő elhelyezéséről a m. kormány gondoskodik.

c) Olyan ifjak részére, kik valamely gymnásium vagy reálskolánál érettségi vizsgálatot tettek, vagy kellő tanulmány mellett hosszabb idő óta a gyakorlati téren működnek, a kereskedelmi szakismeret elsajátíthatására egy éves kereskedelmi szaktanfolyam nyitattik.

d) Intézkedések tételtek egy postai és vasúti szaktanfolyam létesítésére, melyekről annak idején külön értesítés fog kiadni.

4. Felvétel és beiratás. A 3 éves éves tanfolyamra oly növendékek vétetnek fel, kik a gymn. reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát végezték. A f. tanévi beiratások szeptember 1-5-ig, az egy éves szaktanfolyamra szeptember 1-10 ig eszközöz tetnek.

5. Tandíj egy évre 40 = negyven frt, melynek fele szept.-ben, másik fele februárban fizetendő; továbbá évi 2 frt ifjusági könyvtáridj. Az ujtanulók 4 frt beirattási díjt is fizetnek.

Az egy éves szaktanfolyam halgató 80 = nyolcvan frt tandíjt fizetnek, mely szintén két részletben fizetendő.

Kolozsvárt, 1885. augusztus hó.

Kiss Sándor,
igazgató tanár.

Ujdonságok.

— **A helybeli kaszinó** társulat ma d. u. 3 órakor közgyűlést tart, a társulati építkezés tárgyában.

— **Esperességi közgyűlés.** A békés-csanádi ág. hitv. evang. esperesség ez évi rendes közgyűlését — mint megbízható forrásból értesültünk — aug. 26-án Szarvason fogja megtartani.

— **Az országos kiállításra** iparosaink közül a már régebben említettekén kívül még Demcsák János és Bibarszky János csizmadia mesterek, továbbá Klenk J. szűrszabó küldték fel munkáikat. Ez utóbbi által készített szűr sok nézőnek megnyerte tetszését.

— **A szerb tövis.** Nem fog ártani, ha a szerb tövis irtására kiadott rendelet megújítatik, mert utcáinkon több helyütt zarvatanul díszlik e káros gyom.

— **Szt. András**on 4 hét alatt 3 tüzeset fordult elő; nem tudni hogy véletlen-e vagy gonosz kezek idézik elő e gyakori tűz esetet. Mind három esetben a tűz lokalizáltott.

— **B-Gyulán** a rendezett tanács fenntartása mellett fardozók küldöttsége f. hó 1-én a délelőtti órákban adta, a megye főispánjának az ellenkérvényt, melyben a kupak tanács felállítását kérelmezők folyamodványában felhozott minden egyes érv, külön-külön erősen meg van czáfolva. Főispán ur ő méltósága — ez ügy érdekében, egy rendkívüli közgyűlés összehívásával biztatta a nála újból tisztelő küldöttséget. — E hírrel kapcsolatosan megemlítendő még, hogy a rendezett tanács híveinek egy 40 tagból álló küldöttsége f. hó 4-én a déli vonattal utazott fel Budapestre, belügyminiszer ur ő nagyméltóságánál tisztelegni, s rábírní arra, hogy határozatától elállna, a küldöttségnek szószólója Dr. Kovács István megyei főorvos ur lesz.

— **Fabri Sándor** — megyei első aljegyző 4 heti fegyver gyakorlatra behívatott Temesvárra.

— **Békés megye** közigazgatási bizottsága rendes havi ülését f. hó 10-én a megyei székház kisebb tanács termében fogja megtartani.

— **Tűz.** Folyó hó 2-án vasárnap éjjel 11 óra

tájban Gyulán a sugáruton levő Neubauer Mór és társa fele gyufagyár szárító része teljesen leégett. Az épület s a bent levő anyag mind biztosítva volt. E gyufagyárnak raktárpépület része a mult év tavaszán szinte egészen leégett, hol is az ily gyakori tüzeset, a közönség közt méltán okot ad a zugolódásra, annyival is inkább, mert egyáltalán nem mondhatni, hogy a gyufagyár a városon kívül volna elhelyezve, hol lenne a tulajdonképeni kivül.

— **B-Gyulán** jelenleg működő Krecsányi Ignác színtársulata működésének sorrendje folytatólag a következő: **Vasárnap** f. hó 2-án bérlet 8 szám e színpadon először: Bukou, a székelyek hóhéra vagy a madéfalvi veszedelem nagy látványos eredeti történeti színmű kar és magán énekekkel 4 felvonásban; a második felvonás végén kaluger és csángó táncz, tánczolja a nő és férfiak személyzete. **Hétfőn** f. hó 3-án „Rip van Winkle” regényes operette 3 felvonásban. **Keddén** f. hó 4-én e színpadon először Örléy Flóra primadonna jutalomjátékául, közkivánatra „Lilli” énekes vigjáték 3 felvonásban meglehetősen frivol, a jutalmazandó annyi díszes koszorút és szébbnél szébb virág csokrot kapott, a mennyit és a minőt Gyulán egy színész nő sem rég idők óta; **Szerdán** f. hó 5-én e színpadon először: „Egy dalárda ünnepély visontagságai” vigjáték 3 felvonásban, ezt követte: „A szerelmi varázs ital” operette 1 felvonásban; **csütörtökön** f. hó 6-án „A vasgyáros” színmű 4 felvonás Pénteken szünet; **szombaton** f. hó 8-án Kissné Hegyessy Mari jutalomjátékául bérletszűnetben: „Romeó és Julia” szomorújáték 5 felvonásban. — Ez előadások folytonosan a műpártoló közönség nagy részvéte és tetszése mellett tartattak meg, daczára e hét folyamán, épen esténként előfordult nagy esőzéseknek, mely körülmény minden esetre biztosítja Krecsányi igazgatónak a második 12 előadásos bérlet nyithatást is, a melyre a hirdetés és felhívás már megtörtént.

— **Honvéd özvegye.** A napokban halt meg, szegény Beljan Anna, 62 éves korában, férjét Adámik Jánost — 1848-49-iki szabadság harcban veszett el, — midőn ez a toborzásnál önként beállott honvédnek s a hadjárat alatt nyomtalanul ellúnt. Sokáig várta, azután gyászolta, amde mivel havontüntéről nem volt semmi biztos tudomása, kénytelen volt, annak daczára, hogy kéri voltak haláláig özvegyességben maradni. Most végre lehetete életének eléggé súlyos terhét.

— **Vesztett ebek.** Ugy látszik, hogy nem volt alaptalan az itt-ott felmerült hír, hogy városunkban veszett, — vagy ez iszonyu kör gyanuját feltűntető ebek szadulgoznak; mert az előjáróság újabbán is szigorúan intézkedett a gyanus, gazdatlan ebek iránt kiadott rendeletének végrehajtása tárgyában. Volt is eredménye s talán hatása is mind azokra akik a rendeletet nem vették figyelembe.

— **Színészet.** Mult számunkban említettük, hogy a jelenleg Gyulán működő Krecsányi színtársulat e hó vége felé hozzánk is eljön; a bérlet gyűjtés már megnyitott s remélhetőleg a siker el nem marad.

— **Posta.** Most nem oly gyakori, ezelőtt több ször történt, hogy a hírlap küldeményt nem hozta el a posta, mert elvitte a vasútút Aradra (?) Mult esőtörtőkön azonban újra megesezt a bosszantó eset. Ugy is sovány tartalmuak most az „uborka saison” ban a lapok — s még azokhoz is alig jutassunk? Az ily figyelmetlenségre, jó volna figyelmeztetni illetékes helyről annak okozót, ne rontsák a mi jól rendezett s közmegelegedést kivívott helyi postánk tekintélyét.

— **Nyári multság.** A szomszédos Mező-Túr fiatalága a tegnapi napon nyári táncmultságot rendezett, mely kellemetlen idő esetére a „Dobogó” vendéglő nagy termében lett volna megtartandó. Mivel értesülésünk szerint a mi közönségünkben is többen szándékoznak e multságban részt venni annak eredményéről jövő számunkban megemlékezünk.

— **Válasz.** A Szarvason Réthy Sándor urnál történt tüzesetről a Bék. Közlöny 61-ik számában megjelent közleményre vonatkozólag Réthy S ur felhívása után az a megjegyzésem, hogy az nem foglal magában szándékos gyújtással való gyanúsítást senki személye ellen, sőt azt sem mondja, hogy a tűz szándékos gyujtásból keletkezett volna, hanem ennek csak lehetőségét teszi fel, midőn ezen kifejezést használja: „a tűz okául szándékos gyuj-

H I R D E T É S E K.

1174/85.

Árverési hirdetményi kivonat.

tást lehet következtetni* stb. Ez okból a nevezett közlemény bővebb magyarázatát feleslegesnek tartom s azon mitsem változtatok annál is inkább, minthogy Réthy S. ur maga sem érezte magát találya cikkem által, hanem mint írja: többek által lett figyelmessé téve, hogy ezen közleményből leplezett gyűjtással való gyanúsítás is olvasható ki. Annyit azonban hirlaptudósítói tisztebelől kifolyólag is kötelességem nyilvánosságra hozni, hogy az ez ügyben kiküldött tüzendőri vizsgáat a tüzvész, „valószínűleg vétkes gondatlanságból származottnak* állapította meg. Ugyanis a nádas épülethez oly közel volt felállítva egy mosó katlan, hogy abból a szikrát könnyen a leéget épületre csaphatta a légáramlat. Így hallám ezt előadni f. hó 3-án a tüzendőri közeg legilletékesebb tagjától, ki ez ügyben is kiküldve volt. Szolgáljon e tudósítás Réthy S. urnak megnyugtató válaszul a t. közönségnek pedig hibebe tájékoztatásul a kérdéses tüzvész okára nézve. Szarvas, 1885. aug. 4. O l a b Miklós.

Nyilt t ér.*)

Válasz Tamás G urnak!

A „Szarvasi Lapok“ f. évi aug. 2-án megjelent számában tett nyilatkozatra — miután az erdélyi magy. közm. egyll. részére az itt helyben gyűjtők közül, az én nevem kezdő betűje S., tehát azt ellenem irányítottak kellett tekinteni — válaszolva, mindenek előtt megjegyzem, hogy az abban hangoztatott hazafias szó, nagyon tág és bő értelmezést enged meg, azért nagyon helyes lett volna a hazafias szó elébe még a „magyar“ jelző szót is oda tenni. Különben így is örömemre szolgál, hogy nyiltan hazafinak valja magát, s büszkén emlegeti a magyar nemességét, miből bizton következtetem, hogy a „magyar“ jelző szó oda nem tétele csak elnézésből eredt, de odavolt gondolva. Ezek előre becsátása után kijelentem, hogy önt azért, amiért az Erdélyi magy. közm. egyll. részére mit sem adott, senki hazafiatlannak nem mondta. Hanem igenis mondatott az: „hogy ha azt akarja, miként jó hazafinak tartassék, nem kellene járattnia a különben is magyar ellenes „Gazetta Transilvanu“ című oláh lapot, és nem kellene megvonni — bár mily nehezére esnék is — a magyar hazafias ezélektől filléreit*.

Hogy ez való és tény, az a nyilatkozatban is elismertetik, tehát a rágalmozási vád, nem csak elesik, de azt visszautasítom oda, a honnét származott.

Szarvas, aug. 4. 1885.

Somogyi Elek,
h ügyvéd.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Mihálfi József, Főmunkatárs: Keviczky László.

sz. a. felvett 250 ö l kenderföld a folyó évi augusztus hó 23-ik napján dél után 3 órakor Szarvas város közházánál megtartandó nyilvános árverésen fognak eladatni. Az árverési feltételek a közgyámi hivatalnál megtekinthetők.

Viskovich Ignác,
közgyám.

1363—85

Arverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. jbiróság, mint tkvihatóság közhírré teszi, hogy az öcsödi árvapénztár végrehajtatónak Kurucz Lajos végrehajtást szenvedő elleni 120 frt tőkekövetelés és jár. iránt végrehajtási ügyében a bgyulai kir. tszék, a szarvasi kir. jbiróság területén levő Öcsöd községben fekvő az öcsödi 1195 szljkvben A f. 1 rsza. 772/a hrsz. 243 ö l beltelekes házra az árverést 400 frtban ennell megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlant az 1885. évi szeptember 2-ik napján d. e. 9 órakor Öcsöd községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban a lól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlant becsárának 10%-át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. Járásbíróság, mint tkvi hatóság Szarvason, 1885. június 26-án

Kontúr József, kir. járásbíró.

Arverési hirdetmény.

Szétsi István, és néhai Miklósi Mária örökösei tulajdonukat képező a szarvasi 2906-ik számú tjkben A. f. 1. r. sz. alatt 300 ö l területű beltelekes ház és A. f. 2. r. sz. 300 ö l területű üres házhely, a szarvasi 3503. sz. tjkben A. f. 1. r. sz. a. foglalt 2 hold 825 ö lnyi szántó föld, és a szarvasi 3493. sz. tjkben A. f. 1. r.

Kontúr József,
kir. járásbíró.

H I R D E T É S.

Özv. Csajka Mátyásné háza Vármegye utcán el adó vagy bérbe adó. Értekezhetni nála.

3—2

A torontálmegyei gazdasági kiállításon 1884-ben EZÜST DISZ-OKLEVELET nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyás. kiállításon EZÜST ÉRMET nyert.
A triestti 1882. évi kiállításon BRONZ-ÉRMET nyert.
A gráci 1880-ik évi országos kiállításon ELISMERÉSI OKLEVELET nyert.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

hasánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYUVIZE

kittinó szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos főraktár **Édeskuty L.** m. kir. udv. szállítónál, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás

1,500.000

palaczk.

12—12 Szarvason kapható: NYÁCS.K SOMA és RÉTHY SANDOR uraknál.

K i a d ó l a k h á z.
S Z A R V A S O N
a gymnasium szomszédságában levő házam most azonnal, vagy
szent Mihály napjától több évre bérbe kiadó.
Értekezhetni alólírottal.
Z L I N S Z K Y I S T V Á N